YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
25 päivänä tammikuuta 2007 *

Sisällys

I Riidanalainen päätös ..... I - 905

A Kartelli ..... I - 905

B Kartellin kesto ..... I - 908

C Sakot ..... I - 909

D Riidanalaisen päätöksen päätösosa ..... I - 910

II Menettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio . I - 912

III Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa ..... I - 913

IV Valitus ..... I - 914

A Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan komission tutkimuksen kuluessa esittämät kysymykset olivat lainvastaisia ..... I - 915

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 915

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 916

B Toinen valitusperuste, jonka mukaan tiettyjä todisteita ei olisi pitänyt hyväksyä I - 917

1. Jakoperusteita koskeva asiakirja ..... I - 917

a) Asianosaisten lausumat ..... I - 917

b) Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 918

2. Dalminen entisten johtajien kuulustelupöytäkirjat ..... I - 921

a) Asianosaisten lausumat ..... I - 921

b) Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 922

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

C Kolmas valitusperuste, jonka mukaan riidanalaiseen päätökseen on sisällytetty perusteita, jotka eivät liity väitetiedoksiantoon ..... I - 924

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 924

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 925

D Neljäs valitusperuste, jonka mukaan tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla ja perustelut ovat puutteelliset siltä osin kuin kysymys on riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetusta kilpailusääntöjen rikkomisesta I - 926

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 926

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 927

E Viides valitusperuste, jonka mukaan on tehty oikeudellisia virheitä, todisteita on otettu vääristyneesti huomioon ja perustelut ovat puutteelliset siltä osin kuin kysymys on rikkomisen vaikutuksista jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ..... I - 930

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 930

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 931

F Kuudes valitusperuste, jonka mukaan harkintavaltaa on käytetty väärin, on tehty oikeudellinen virhe ja tosiseikat on otettu vääristyneellä tavalla huomioon siltä osin kuin kysymys on riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetusta kilpailusääntöjen rikkomisesta ..... I - 932

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 932

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 934

G Seitsemäs valitusperuste, jonka mukaan harkintavaltaa on käytetty väärin, on tehty oikeudellisia virheitä ja tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla siltä osin kuin kysymys on riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen vaikutuksista ..... I - 936

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 936

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 937

H Kahdeksas valitusperuste, jonka mukaan on tehty oikeudellisia virheitä ja tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla siltä osin kuin kysymys on Dalminen ja Corusin välillä tehtyyn hankintasopimukseen liittyvästä taloudellisesta kokonaistilanteesta ..... I - 939

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 939

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 940

I Yhdeksäs valitusperuste, jonka mukaan rikkomisen vakavuuden arvioinnissa on tehty oikeudellisia virheitä ja arvioinnin perustelut ovat puutteelliset ..... I - 941

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 941

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 943

J Kymmenes valitusperuste, jonka mukaan rikkomisen keston ja lieventävien seikkojen osalta on tehty oikeudellisia virheitä ja perustelut ovat puutteelliset . I - 952

1. Asianosaisten lausumat ..... I - 952

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... I - 953

V Oikeudenkäyntikulut ..... I - 957

Asiassa C-407/04 P,

jossa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 24.9.2004,

Dalmine SpA, kotipaikka Dalmine (Italia), edustajinaan avvocato A. Sinagra, avvocato M. Siragusa ja avvocato F. Moretti,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään A. Whelan ja F. Amato, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Lenaerts, E. Juhász, K. Schiemann ja M. Ilešič (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.12.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.9.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Yhtiö Dalmine SpA (jäljempänä Dalmine tai valittaja) vaatii valituksessaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-50/00, Dalmine vastaan komissio, 8.7.2004 antaman tuomion (Kok. 2004, s. II-2395; jäljempänä valituksenalainen tuomio) kumoamista siltä osin kuin siinä hylättiin Dalminen nostama, EY 81 artiklan soveltamisesta (Asia IV/E-1/35.860-B – saumattomat teräsputket) 8.12.1999 tehdyn komission päätöksen 2003/382/EY (EUVL 2003, L 140, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista koskeva kanne.

I Riidanalainen päätös

A *Kartelli*

2 Euroopan yhteisöjen komissio osoitti riidanalaisen päätöksen kahdeksalle yritykselle, jotka valmistavat saumattomia teräsputkia. Näiden yritysten joukossa on neljä eurooppalaista yritystä (jäljempänä yhteisön tuottajat): Mannesmannröhren-Werke AG (jäljempänä Mannesmann), Vallourec SA (jäljempänä Vallourec), Corus UK Ltd (aiemmin British Steel Ltd, jäljempänä Corus) ja Dalmine. Neljä muuta riidanalaisen päätöksen kohteena olevaa yritystä ovat japanilaiset yritykset (jäljempänä japanilaiset tuottajat) NKK Corp., Nippon Steel Corp., Kawasaki Steel Corp. ja Sumitomo Metal Industries Ltd (jäljempänä Sumitomo).

3 Saumattomia teräsputkia käytetään öljy- ja kaasuteollisuudessa, ja niihin sisältyy kaksi suurta tuoteryhmää.

4 Ensimmäinen tuoteryhmä käsittää porausputket, joista käytetään yleisnimitystä "Oil Country Tubular Goods -putket" tai "OCTG-putket". Nämä putket voidaan myydä ilman kierteitä (sileäpäiset putket) tai kierteitettyinä. Kierteityksen tarkoituksena on mahdollistaa OCTG-putkien liittäminen toisiinsa. Kierteitys voidaan toteuttaa American Petroleum Instituten (API) asettamien standardien mukaisesti – tällä menetelmällä kierteitettyjä putkia kutsutaan OCTG-standardiputkiksi – tai erikoismenetelmin, jotka on yleensä suojattu patenteilla. Jälkimmäisessä tapauksessa puhutaan erikoiskierteityksestä tai tilanteen mukaan erikoisliitoksista; tällä menetelmällä kierteitettyjä putkia kutsutaan jäljempänä OCTG-erikoisputkiksi.

5 Toinen tuoteryhmä käsittää öljyn ja kaasun siirtoputket ("line pipe"), joiden osalta erotellaan standardien mukaan valmistetut putket ja tiettyjen hankkeiden toteuttamista varten mittatilaustyönä valmistetut putket (jäljempänä "hankekohtaiset siirtoputket").

6 Euroopan yhteisöjen komissio päätti marraskuussa 1994 aloittaa näitä tuotteita koskevien kilpailunvastaisten menettelytapojen olemassaoloa koskevan tutkimuksen. Se teki saman vuoden joulukuussa tarkastuksia useissa yrityksissä. Vuoden 1996 syyskuun ja vuoden 1997 joulukuun välisenä aikana komissio teki täydentäviä tarkastuksia Vallourecissa, Dalminessa ja Mannesmannissa. Se toteutti 17.9.1996 Vallourecissa tarkastuksen, jonka aikana Vallourec Oil & Gasin toimitusjohtaja Verluca antoi tiettyjä lausuntoja (jäljempänä Verlucan lausunnot). Mannesmannissa huhtikuussa 1997 tehdyssä tarkastuksessa tämän yrityksen johtaja Becher antoi myös lausuntoja (jäljempänä Becherin lausunnot).

7 Komissio osoitti myös tietyille yrityksille 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) 11 artiklan mukaiset tietopyynnöt. Koska Dalmine ei toimittanut tiettyjä pyydettyjä tietoja, komissio osoitti sille asetuksen N:o 17 11 artiklan 5 kohdan nojalla 6.10.1997 tehdyn päätöksen (jäljempänä 6.10.1997 tehty päätös). Dalmine nosti tästä päätöksestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kumoamiskanteen, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti asiassa T-596/97, Dalmine vastaan komissio, 24.6.1998 antamallaan määräyksellä (Kok. 1998, s. II-2383) tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat.

8 Komissio totesi riidanalaisessa päätöksessä Verlucan ja Becherin lausuntojen ja muiden todisteiden valossa, että kyseisen päätöksen kohteena olevat kahdeksan yritystä olivat tehneet sopimuksen, jonka tavoitteena oli muun muassa yritysten kotimarkkinoiden molemminpuolinen kunnioittaminen. Tämän sopimuksen mukaan kukin yritys kieltäytyi myymästä OCTG-standardiputkia ja hankekohtaisia siirtoputkia sopimuksen muun osapuolen kotimarkkinoilla.

9 Komission mukaan sopimus oli tehty yhteisön tuottajien ja japanilaisten tuottajien välisissä kokouksissa, joita kutsuttiin nimellä Eurooppa–Japani-klubi.

10 Kotimarkkinoiden kunnioittamisen periaatteesta käytettiin nimitystä perussäännöt (fundamentals). Komissio totesi, että perussääntöjä oli tosiasiallisesti noudatettu ja että näin ollen sopimuksella oli ollut kilpailunvastaisia vaikutuksia yhteismarkkinoilla.

11 Komission mukaan sopimus perustui kolmeen osaan, joista ensimmäinen sisältää edellä mainitut kotimarkkinoiden kunnioittamista koskevat perussäännöt, jotka

muodostavat riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todetun rikkomisen; toinen sisältää hintojen vahvistamisen tarjouspyyntöjä varten ja vähimmäishinnat erityismarkkinoita (special markets) varten ja kolmas sisältää muiden maailmanmarkkinoiden kuin Kanadan ja Amerikan yhdysvaltojen markkinoiden jakamisen jakoperusteita (sharing keys) käyttäen.

12 Komissio perustaa toteamuksensa perussääntöjen olemassaolosta riidanalaisen päätöksen 62–67 perustelukappaleessa mainittuihin asiakirjatodisteisiin ja kyseisen päätöksen 68 perustelukappaleessa esitettyyn taulukkoon. Tästä taulukosta ilmenee komission mukaan, että kansallisen tuottajan osuus riidanalaisen päätöksen kohteena olevien yritysten toteuttamista OCTG-putkien ja siirtoputkien toimituksista Japanissa ja kunkin neljän yhteisön tuottajan kotimarkkinoilla oli erittäin suuri. Komissio päätteli tästä, että kokonaisuutena tarkasteltuna sopimuksen osapuolet kunnioittivat tosiasiallisesti kansallisia markkinoita.

13 Eurooppa–Japani-klubin jäsenet kokoontuivat 5.11.1993 Tokiossa yrittääkseen päästä uuteen sopimukseen markkinoiden jakamisesta Latinalaisen Amerikan tuottajien kanssa. Tuolloin tehdyn sopimuksen sisältöä kuvaillaan menettelyn ulkopuolisen tiedonantajan komissiolle 12.11.1997 toimittamassa asiakirjassa, joka sisältää muun muassa "jakoperusteet" (jäljempänä jakoperusteita koskeva asiakirja).

B *Kartellin kesto*

14 Eurooppa–Japani-klubi kokoontui vuodesta 1977 vuoteen 1994 saakka noin kaksi kertaa vuodessa.

15 Komissio katsoi kuitenkin, että sakkojen määräämistä varten kartellin alkamisajankohtana on pidettävä vuotta 1990, kun otetaan huomioon Euroopan yhteisön ja Japanin välillä vuosina 1977–1990 tehdyt sopimukset viennin rajoittamisesta. Komission mukaan kilpailusääntöjen rikkominen päättyi vuonna 1995.

C Sakot

16 Komissio piti sakkojen määrää vahvistaessaan kilpailusääntöjen rikkomista erittäin vakavana sillä perusteella, että kyseisen sopimuksen tavoitteena oli kotimarkkinoiden kunnioittaminen ja että se näin ollen haittasi sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Komissio totesi kuitenkin, että riidanalaisen päätöksen adressaatteina olevien yritysten kyseessä olevissa neljässä jäsenvaltiossa toteuttama saumattomien teräsputkien myynti oli vain noin 73 miljoonaa euroa vuodessa.

17 Tämän vuoksi komissio vahvisti rikkomisen vakavuuteen perustuvan sakon määräksi 10 miljoonaa euroa kullekin kahdeksalle yritykselle. Koska kaikki nämä yritykset ovat suuryrityksiä, komissio katsoi, ettei ollut syytä määrätä niille tältä osin erisuuruisia sakkoja.

18 Komissio katsoi, että rikkominen oli kestänyt keskipitkän ajan, ja korotti sakkoa kultakin vuodelta, jonka aikana rikkomiseen oli osallistuttu, 10 prosentilla rikkomisen vakavuuden perusteella vahvistetusta määrästä vahvistaakseen kullekin kyseessä olevalle yritykselle määrättävän sakon perusmäärän. Komissio otti kuitenkin huomioon sen, että teräsputkiala oli erittäin pitkään kriisitilanteessa, ja sen, että alan tilanne heikkeni vuodesta 1991 alkaen, ja alensi näitä perusmääriä 10 prosentilla lieventävien seikkojen nojalla.

19 Lopuksi komissio alensi Vallourecille määrätyn sakon määrää 40 prosentilla ja Dalminelle määrätyn sakon määrää 20 prosentilla sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon 96/C 207/04 (EYVL 1996, C 207, s. 4; jäljempänä yhteistyötiedonanto) D 2 kohdan nojalla ottaakseen huomioon sen, että nämä yritykset toimivat yhteistyössä komission kanssa hallinnollisen menettelyn aikana.

20 Komissio katsoi riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa, että se, että yhteisön tuottajat tekivät sopimuksia, jotka koskivat sileäpäisten putkien myyntiä Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla, oli kilpailusääntöjen rikkomista. Se ei kuitenkaan määrännyt lisäsakkoa tämän rikkomisen perusteella siitä syystä, että kyseiset sopimukset olivat vain keino Eurooppa–Japani-klubissa hyväksytyn kansallisten markkinoiden kunnioittamisen periaatteen toteuttamiseksi.

D *Riidanalaisen päätöksen päätösosa*

21 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen kohteena olevat kahdeksan yritystä "ovat rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan määräyksiä osallistumalla – – sopimukseen, jolla pyrittiin muun muassa yritysten kotimarkkinoiden kunnioittamiseen saumattomien OCTG-[standardiputkien] – – ja [hankekohtaisten siirtoputkien] osalta".

22 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdassa todetaan, että rikkominen on kestänyt vuodesta 1990 vuoteen 1995 Mannesmannin, Vallourecin, Dalminen, Sumitomon, Nippon Steel Corp:n, Kawasaki Steel Corp:n ja NKK Corp:n osalta. Corusin osalta todetaan, että rikkominen on kestänyt vuodesta 1990 vuoden 1994 helmikuuhun.

23 Riidanalaisen päätöksen päätösosan asian kannalta merkityksellisten muiden säännösten sanamuoto on seuraava:

"2 artikla

1. [Mannesmann], Vallourec – –, [Corus] ja Dalmine – – ovat rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan määräyksiä tekemällä 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen yhteydessä sopimuksia, joiden perusteella sileäpäisten OCTG-tuotteiden toimitukset [Corusille] (Vallourec SA:lle vuodesta 1994 alkaen) on jaettu.

2. [Corusin] osalta rikkominen on kestänyt 24 päivästä heinäkuuta 1991 helmikuuhun 1994. [Vallourecin] osalta rikkominen on kestänyt 24 päivästä heinäkuuta 1991 aina 30 päivään maaliskuuta 1999. [Dalminen] osalta rikkominen on kestänyt 4 päivästä joulukuuta 1991 aina 30 päivään maaliskuuta 1999. [Mannesmannin] osalta rikkominen on kestänyt 9 päivästä elokuuta 1993 aina 24 päivään huhtikuuta 1997.

– –

4 artikla

Edellä 1 artiklassa mainituille yrityksille määrätään kyseisessä artiklassa todetun rikkomisen vuoksi seuraavat sakot:

1. [Mannesmann] 13 500 000 euroa

2. Vallourec – – 8 100 000 euroa

3. [Corus] 12 600 000 euroa

4. Dalmine – – 10 800 000 euroa

5. Sumitomo – – 13 500 000 euroa

6. Nippon Steel – – 13 500 000 euroa

7. Kawasaki Steel – – 13 500 000 euroa

8. NKK – – 13 500 000 euroa."

II Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

24 Seitsemän kahdeksasta yrityksestä, joille oli määrätty sakko, mukaan lukien Dalmine, nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon jättämillään kannekirjelmillä kanteet, joissa ne kaikki vaativat kyseisen päätöksen kumoamista osittain tai kokonaan ja toissijaisesti niille määrätyn sakon kumoamista tai sen määrän alentamista.

25 Valituksenalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– kumosi riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan siltä osin kuin siinä todetaan Dalminen syyllistyneen kyseisessä kohdassa tarkoitettuun kilpailusääntöjen rikkomiseen 1.1.1991 edeltäneen ajan osalta

– vahvisti Dalminelle määrätyn sakon määräksi 10 080 000 euroa

– hylkäsi kanteen muilta osin

– velvoitti kaikki osapuolet vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

III Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa

26 Dalmine vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– toissijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen 4 artiklassa määrätyn sakon tai alentaa sen määrää

– edelleen toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi uutta tuomiota varten, jossa otetaan huomioon yhteisöjen tuomioistuimen tuomio

– velvoittaa komission korvaamaan sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa että yhteisöjen tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

27 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin jättää valituksen osittain tutkimatta ja joka tapauksessa hylkää sen kokonaisuudessaan perusteettomana ja velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

IV Valitus

28 Dalmine esittää kahdeksan perustetta valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi: kolme perustetta koskee menettelyvirheitä, kaksi perustetta koskee virheitä, jotka koskevat riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen toteamista, ja kolme perustetta koskee kyseisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen toteamista.

29 Dalmine esittää lisäksi kaksi sakon määrää koskevaa valitusperustetta.

A *Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan komission tutkimuksen kuluessa esittämät kysymykset olivat lainvastaisia*

1. Asianosaisten lausumat

30 Dalmine katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen ja loukannut puolustautumisoikeuksia, kun se on katsonut, että komission tutkimuksen kuluessa esittämät kysymykset olivat lainmukaisia. Tästä seurasi, että valittajan oikeutta olla myötävaikuttamatta oman syyllisyytensä toteamiseen loukattiin.

31 Dalmine kohdistaa tämän valitusperusteen 6.10.1997 tehdyn päätöksen liitteessä 1 olevan ensimmäisen kysymyksen d alakohtaan, joka on seuraavanlainen: "Voitteko kuvailla niiden kokousten osalta, joita koskevia asiakirjoja ette pysty löytämään, kokousten tavoitteen, niissä tehdyt päätökset, ennen kokouksia ja niiden jälkeen saatujen asiakirjojen tyypin, eri maantieteellisten alueiden osalta käsitellyt ja/tai vahvistetut markkinoiden jakosopimukset (sharing keys) ja niiden voimassaoloajat sekä eri maantieteellisten alueiden osalta käsitellyt ja/tai vahvistetut hinnat ja niiden voimassaoloajat ja tyypit ('Target Price – TP', 'Winning Price – WP', 'Proposal Price – PP', 'Rock Bottom Prices – RBP')."

32 Komissio toteaa, että oikeus olla myötävaikuttamatta oman syyllisyytensä toteamiseen koskee vain tietopyyntöjä, joihin niiden vastaanottajan on sakon uhalla vastattava. Mainittu ensimmäisen kysymyksen d alakohta ei ole niiden kysymysten joukossa, joihin komissio vaati 6.10.1997 vastausta sakon uhalla.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Sen toteamiseksi, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tehnyt väitettyjä virheitä, on viitattava yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee komission valtuuksien laajuutta alustavissa tutkintamenettelyissä ja hallinnollisissa menettelyissä puolustautumisoikeuksien kannalta.

34 Tämän oikeuskäytännön mukaan komissiolla on oikeus velvoittaa – tarvittaessa päätöksellä – yritys toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot tämän yrityksen tiedossa mahdollisesti olevista seikoista, mutta se ei voi vaatia yritystä antamaan sellaisia vastauksia, joiden seurauksena sen olisi myönnettävä sellainen kilpailusääntöjen rikkominen, josta komission on hankittava selvitys (asia 374/87, Orkem v. komissio, tuomio 18.10.1989, Kok. 1989, s. 3283, 34 ja 35 kohta; yhdistetyt asiat C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomio 7.1.2004, Kok. 2004, s. I-123, 61 ja 65 kohta ja yhdistetyt asiat C-65/02 P ja C-73/02 P, ThyssenKrupp v. komissio, tuomio 14.7.2005, Kok. 2005, s. I-6773, 49 kohta).

35 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 29 kohdassa, käsiteltävänä olevassa asiassa 6.10.1997 tehdyn päätöksen päätösosasta ilmenee, että Dalminea ei ollut velvoitettu vastaamaan tämän tuomion 31 kohdassa mainittuun ensimmäisen kysymyksen d alakohtaan. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 45 ja 46 kohdassa, Dalmine ei näin ollen voi tehokkaasti vedota siihen, että komissio ei voi pakottaa sitä myöntämään osallisuuttaan kilpailusääntöjen rikkomiseen.

36 Tästä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

B *Toinen valitusperuste, jonka mukaan tiettyjä todisteita ei olisi pitänyt hyväksyä*

1. Jakoperusteita koskeva asiakirja

a) Asianosaisten lausumat

37 Dalminen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut virheellisesti, kun se on hyväksynyt sitä vastaan puhuvaksi todisteeksi jakoperusteita koskevan asiakirjan, ja että näin menetellessään se on rikkonut yhteisön oikeutta ja erityisesti loukannut puolustautumisoikeuksia. Tämän asiakirjan oli komissiolle toimittanut tuntematon kolmas henkilö, joten sen todenperäisyyttä ei ole voitu tutkia. Lisäksi komissiokaan ei tiedä asiakirjan alkuperäisen haltijan henkilöllisyyttä.

38 Dalmine toteaa, että jotta asiakirja, jonka alkuperä on tuntematon, voitaisiin hyväksyä todisteeksi, asianomaiselle epäilyksenalaiselle on osoitettava sen merkityksellisyys ja luotettavuus. Se toteaa, että tällainen asiakirja voi korkeintaan johtaa tutkinnan aloittamiseen, mutta sitä ei saisi käyttää syyttämisen perusteena.

39 Dalmine toteaa seuraavaksi, että valituksenalainen tuomio on ristiriitainen, sillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa siinä yhtäältä, että Dalminen lausumat voivat olla merkityksellisiä arvioitaessa asiakirjan luotettavuutta, mutta toisaalta se ei kuitenkaan tee tällaista arviointia.

40 Dalmine katsoo lopuksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt selvittää, onko sellaisia pakottavia syitä olemassa, joiden vuoksi komissio ei paljasta tietolähdettään.

41 Komissio huomauttaa ensiksi, että vallitsevana periaatteena on vapaan todistusharkinnan periaate. Komission mukaan asiakirjan hyväksymistä ja käyttöä ei voida riitauttaa. Vain asiakirjan luotettavuus voidaan riitauttaa. Komission mukaan Dalmine ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nimenomaisesti riitauttanut jakoperusteita koskevan asiakirjan luotettavuutta. Se on vain väittänyt, että asiakirjaa ei voi hyväksyä ja että sitä ei voi käyttää, ja se on jopa myöntänyt, että muut todisteet tukivat tiettyjä asiakirjan osia.

42 Komissio toteaa seuraavaksi, että kun joku pyytää komissiolta, että hänen henkilöllisyyttään ei paljasteta, komissio on tältä osin salassapitovelvollinen.

43 Komissio toteaa lopuksi, että vaikka katsottaisiinkin, että jakoperusteita koskevaa asiakirjaa ei voida käyttää, riidanalaisen päätöksen pätevyyttä ei voida kyseenalaistaa tällä perusteella, koska kyseisellä asiakirjalla on vain vähäinen merkitys päätöksen yleisen rakenteen kannalta.

b) Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

44 Puolustautumisoikeuksien noudattaminen edellyttää sitä, että asianomainen yritys saa hallinnollisen menettelyn kuluessa ilmaista asianmukaisesti näkemyksensä esiin tuotujen tosiseikkojen ja olosuhteiden paikkansapitävyydestä ja merkityksestä sekä niistä asiakirjoista, joita komissio on käyttänyt rikkomista koskevan väitteensä tukena (ks. yhdistetyt asiat 100/80–103/80, Musique Diffusion française ym. v. komissio, tuomio 7.6.1983, Kok. 1983, s. 1825, Kok. Ep. VII, s. 133, 10 kohta; asia C-310/93 P, BPB Industries ja British Gypsum v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. I-865, 21 kohta ja em. yhdistetyt asiat Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomion 66 kohta).

45 Ensiksi on todettava, että Dalminella on ollut mahdollisuus esittää näkemyksensä jakoperusteita koskevasta asiakirjasta ja esittää argumenttinsa siitä, että sillä ei ole todistusarvoa sen alkuperäisen tuntemattomuuden takia.

46 Siltä osin kuin valittaja väittää, että puolustautumisoikeuksia ei ole kunnioitettu juuri sen vuoksi, että tämän asiakirjan alkuperä on tuntematon ja että komissio ei ole osoittanut sen luotettavuutta, on todettava, että puolustautumisoikeuksien tulkitseminen tällä tavoin saattaisi vaarantaa asian selvittämisen silloin, kun kysymyksessä on yhteisön kilpailuoikeuden rikkomisen toteen näyttäminen.

47 Yhteisön kilpailuoikeudellisissa asioissa asian selvittämiselle on luonteenomaista, että tarkasteltavina olevat asiakirjat sisältävät usein liikesalaisuuksia tai muita tietoja, joita ei saa paljastaa tai joiden paljastaminen on sallittua vain merkittävin rajoituksin.

48 Näissä olosuhteissa puolustautumisoikeuksia ei ole tulkittava siten, että asiakirjoja, joihin sisältyy raskauttavia todisteita, on automaattisesti jätettävä todisteina huomioon ottamatta, kun tiettyjen tietojen on jäätävä salaisiksi. Tämä salassapito voi koskea myös asiakirjojen laatijoiden ja asiakirjat komissiolle toimittaneiden henkilöllisyyttä.

49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis oikein perustein todennut seuraavaa:

> "72 Yhteisön oikeudessa vallitseva periaate on vapaan todistusharkinnan periaate, ja ainoa merkityksellinen arviointiperuste esitettyjen todisteiden harkinnassa on niiden luotettavuus – –

73 Tämän seurauksena on todettava, että vaikka Dalminen lausumat voivatkin olla merkityksellisiä arvioitaessa jakoperusteita koskevan asiakirjan luotettavuutta ja niin muodoin todistusvoimaa, ei voida katsoa, että se olisi todiste, jota ei voida tutkia ja joka olisi jätettävä pois asiakirjavihkosta."

50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi edellä mainitussa valituksenalaisen tuomion 73 kohdassa sitä paitsi, että jakoperusteita koskevan asiakirjan luotettavuutta arvioitaessa saattaa olla tarpeen ottaa huomioon sen alkuperän tuntemattomuus.

51 On pääteltävä, että tarkastelussa, joka koskee tämän asiakirjan hyväksymistä ja hyödyllisyyttä todisteena, ei ole tehty oikeudellista virhettä.

52 Valittaja ei voi arvostella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se ei ole esittänyt enempää selvitystä kysymyksessä olevan asiakirjan tarkastelusta, ja siitä, että se ei ole tutkinut, oliko olemassa pakottavia syitä, joiden vuoksi komissio ei paljastanut tietolähdettään. Koska Dalminen väitteet koskivat sitä, että kyseistä asiakirjaa ei voida hyväksyä todisteeksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi tyytyä vain vastaamaan näihin väitteisiin.

53 Edellä esitetty huomioon ottaen toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

2. Dalminen entisten johtajien kuulustelupöytäkirjat

a) Asianosaisten lausumat

54 Dalmine väittää, että kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi todisteiksi Bergamon (Italia) syyttäjäviranomaisten pöytäkirjat, jotka koskivat tiettyjen Dalminen entisten johtajien kuulusteluja, se loukkasi puolustautumisoikeuksia ja oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, jonka Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on tunnustanut ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kohdan nojalla.

55 Dalminen mukaan komission olisi tullut ilmoittaa sille aikaisemmin ja joka tapauksessa ennen väitetiedoksiannon lähettämistä siitä, että sillä oli hallussaan nämä pöytäkirjat.

56 Komission olisi Dalminen mukaan tullut käyttää näitä asiakirjoja vain ratkaistessaan kysymystä siitä, oliko menettely aloitettava. Tältä osin Dalmine korostaa, että kysymyksessä olevat asiakirjat ovat rikosoikeudellisen menettelyn kuluessa annettuja väliaikaisia asiakirjoja ja niiden luotettavuutta ei ole vielä näytetty toteen.

57 Komissio katsoo, että koska se voi asetuksen N:o 17 11 artiklan 1 kohdan nojalla "hankkia kaikki tarpeelliset tiedot jäsenvaltioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta", loogisesti se voi myös käyttää näitä tietoja. Se toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut oikein perustein, ettei sen

toimivaltaan eikä komission toimivaltaan kuulu lausua siitä, onko näiden tietojen alkuperä laillinen sen kansallisen oikeuden valossa, joka koskee Italian viranomaisten tekemiä tutkimuksia.

b) Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

58 Sen osalta, olisiko komission tullut ilmoittaa Dalminelle aikaisemmin ja jopa ennen väitetiedoksiannon lähettämistä siitä, että sillä oli kyseiset pöytäkirjat hallussaan, on todettava, että yhtäältä juuri väitetiedoksiannon lähettäminen ja toisaalta se, että väitetiedoksiannon adressaatilla on oikeus tutustua asiakirja-aineistoon, jotta se voi saada tietoonsa, mitä todisteita komission asiakirja-aineistoon sisältyy, turvaavat puolustautumisoikeudet ja oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, joihin valittaja vetoaa tässä valitusperusteessaan.

59 Asianomaiselle yritykselle ilmoitetaan juuri väitetiedoksiannossa kaikista niistä olennaisista seikoista, joihin komissio menettelyn tässä vaiheessa perustaa näkemyksensä (ks. yhdistetyt asiat C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 15.10.2002, Kok. 2002, s. I-8375, 315 ja 316 kohta ja em. yhdistetyt asiat Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomion 66 ja 67 kohta). Tästä seuraa, että asianomainen yritys voi vasta tämän tiedoksiannon lähettämisen jälkeen täysimääräisesti käyttää puolustautumisoikeuksiaan (asia C-105/04 P, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotecnisch Gebied v. komissio, tuomio 21.9.2006, Kok. 2006, s. I-8725, 47 ja 50 kohta).

60 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikein perustein todennut valituksenalaisen tuomion 83 kohdassa, että jos edellä mainitut oikeudet ulotettaisiin valittajan

esittämin tavoin koskemaan väitetiedoksiannon lähettämistä edeltävää aikaa, komission tutkinnan tehokkuus vaarantuisi, sillä yritys saisi jo komission tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa tietoonsa, mitä tietoja komissiolla jo oli, ja siten, mitä tietoja siltä oli vielä mahdollista salata.

61 Ei myöskään ole olemassa seikkoja, jotka osoittaisivat, että sillä, että komissio ei ilmoittanut Dalminelle tutkintavaiheessa, että sillä oli mainitut pöytäkirjat hallussaan, olisi voinut olla vaikutusta Dalminen myöhempiin mahdollisuuksiin puolustautua siinä hallinnollisen menettelyn vaiheessa, joka alkoi väitetiedoksiannon lähettämisellä (ks. vastaavasti em. asia Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. komissio, tuomion 48–50 ja 56 kohta).

62 Mitä sitten tulee kyseisten pöytäkirjojen hyväksymiseen todisteina, on todettava, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt valituksenalaisen tuomion 86 kohdassa, että sen laillisuus, että kansallinen syyttäjäviranomainen tai toimivaltainen kilpailuviranomainen lähettää komissiolle kansallisen rikosoikeuden nojalla saatuja tietoja, on kysymys, joka kuuluu kansallisen oikeuden alaan. Lisäksi kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut samassa kohdassa, yhteisöjen tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia valvomaan kansallisen viranomaisen toimenpiteen laillisuutta kansallisen oikeuden kannalta (ks. asia C-97/91, Oleificio Borelli v. komissio, tuomio 3.12.1992, Kok. 1992, s. I-6313, Kok. Ep. XIII, s. I-215, 9 kohta).

63 Mitä tulee komission mahdollisuuteen käyttää näitä tietoja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikein todennut valituksenalaisen tuomion 90 kohdassa, että Dalminen väitteet voivat vaikuttaa "vain sen johtajien todistajanlausuntojen luotettavuuteen ja niin muodoin todistusvoimaan eivätkä näiden todisteiden tutkittavaksi ottamiseen tässä oikeudenkäynnissä". Kuten käsiteltävänä olevan valitusperusteen ensimmäisen osan tarkastelussa on todettu, yhteisön oikeudessa vallitsee vapaan todistusharkinnan periaate, ja ainoa merkityksellinen peruste

arvioitaessa esitettyjä todisteita on niiden luotettavuus. Näin ollen koska italialainen tuomioistuin ei ole todennut kysymyksessä olevien pöytäkirjojen luovuttamista lainvastaiseksi, ei ole katsottava, että nämä asiakirjat olisivat todisteita, joita ei voida hyväksyä ja joita ei voida ottaa asiakirja-aineistoon.

64 Toisen valitusperusteen toinen osa on näin ollen myös hylättävä.

65 Edellä lausutusta seuraa, että toinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

C *Kolmas valitusperuste, jonka mukaan riidanalaiseen päätökseen on sisällytetty perusteita, jotka eivät liity valittajalle ilmoitettuihin väitteisiin*

1. Asianosaisten lausumat

66 Dalmine huomauttaa, että se oli arvostellut komissiota siitä, että tämä oli riidanalaisessa päätöksessä vedonnut tosiseikkoihin, jotka eivät liittyneet kilpailusääntöjen rikkomiseen ja jotka saattoivat olla sille haitallisia sen vuoksi, että kolmannet henkilöt saattavat käyttää tällä tavoin julkistettuja tietoja. Se mainitsee erityisesti komission toteamukset, jotka koskivat yhteisön ulkopuolella sijaitsevia markkinoita koskevia kartelleja sekä hinnoista sopimista.

67 Dalmine katsoo, että hylätessään sen väitteet tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti huomioon ottamatta asetuksen N:o 17 21 artiklan, jonka mukaan komission on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

68 Komissio katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikein perustein todennut, että se, jolle päätös on osoitettu, voi kumoamiskanteella riitauttaa päätöksen jotkin perustelut, jos nämä perustelut tuottavat sitovia oikeusvaikutuksia, jotka ovat omiaan vaikuttamaan hänen etuihinsa. Käsiteltävänä olevassa asiassa Dalmine ei ole osoittanut, millä tavoin riidanalaiset perustelut tuottaisivat tällaisia vaikutuksia.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

69 Dalminen vaadittua ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan riidanalaisen päätöksen ylimääräiset perustelut tämä totesi oikein perustein valituksenalaisen tuomion 134 kohdassa, että "on riittävää todeta, ettei ole oikeussääntöä, jonka mukaan se, jolle päätös on osoitettu, voi EY 230 artiklan mukaisella kumoamiskanteella riitauttaa päätöksen jotkin perustelut, elleivät nämä perustelut luo sitovia oikeusvaikutuksia, jotka ovat omiaan vaikuttamaan hänen etuihinsa (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-125/97 ja T-127/97, Coca-Cola v. komissio, tuomio 22.3.2000, Kok. 2000, s. II-1733, 77 ja 80–85 kohta). Lähtökohtaisesti päätöksen perustelut eivät tuota tällaisia vaikutuksia. Kantaja ei tässä ole näyttänyt, miten kiistanalaiset perustelut tuottavat oikeusvaikutuksia, jotka ovat omiaan muuttamaan hänen oikeusasemaansa".

70 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin onkin näin pidättynyt tutkimasta, oliko komissiolla oikeus paljastaa riidanalaisessa päätöksessä tietoja, jotka koskivat yhteisön ulkopuolella sijaitsevia markkinoita koskevia kartelleja sekä hinnoista sopimista, on todettava, että vaikka se, että komissio paljasti nämä tiedot, olisikin ollut vastoin komission velvollisuutta kunnioittaa Dalminen liikesalaisuuksia, on kuitenkin niin, että tällainen sääntöjenvastaisuus olisi voinut johtaa riidanalaisen päätöksen kumoamiseen vain, jos olisi osoitettu, että päätöksen sisältö olisi ollut toisenlainen, jos tätä sääntöjenvastaisuutta ei olisi ollut (yhdistetyt asiat 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73, Suiker Unie ym. v. komissio, tuomio 16.12.1975, Kok. 1975, s. 1663, 91 kohta ja asia C-338/00 P, Volkswagen v.

komissio, tuomio 18.9.2003, Kok. 2003, s. I-9189, 163 ja 164 kohta). Koska valittaja on luokitellut riidanalaiseen päätökseen sisältyvät toteamukset, jotka koskivat yhteisön ulkopuolella sijaitsevia markkinoita koskevia kartelleja sekä hinnoista sopimista, ylimääräisiksi perusteluiksi, se ei voi missään tapauksessa väittää, että riidanalainen päätös olisi ollut sisällöltään olennaisesti erilainen ilman näitä toteamuksia.

71 Kolmas valitusperuste on näin ollen myös hylättävä.

D *Neljäs valitusperuste, jonka mukaan tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla ja perustelut ovat puutteelliset siltä osin kuin kysymys on riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetusta kilpailusääntöjen rikkomisesta*

1. Asianosaisten lausumat

72 Dalmine katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla siltä osin kuin kysymys on riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun kilpailusääntöjen rikkomisen kohteesta, rikkomisen vaikutusten toteamisesta ja siitä, että mahdollinen rikkominen, jota ei ole toteutettu tai jolla ei ole ollut mitään merkittävää haitallista vaikutusta kilpailuun, on rinnastettu täysin toteutettuun rikkomiseen.

73 Dalmine muistuttaa, että se oli todennut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että kysymyksessä oleva kartelli ei koskenut kotimarkkinoiden jakamista. Sen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli virheellisesti olettanut, että Dalmine halusi todeta vain, että kilpailuun ei vaikutettu merkittävästi. Tuomio on sen mukaan siis puutteellisesti perusteltu.

74 Dalminen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös ottanut tosiseikat vääristyneesti huomioon, koska se ei ole tarkistanut komission kartellin kohteesta esittämiä seikkoja erityisesti Dalminen esittämien väitteiden valossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sen mukaan erityisesti ottanut vääristyneesti huomioon Vallourecin, Mannesmannin, Dalminen ja Corusin tutkimusvaiheessa esittämät lausumat sekä riidanalaisen päätöksen 68 kohdassa esitetyn Eurooppa–Japani-klubin jäsenten toimitustaulukon.

75 Komissio toteaa, että Dalminen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämät väitteet eivät koskeneet sitä, oliko komissio näyttänyt toteen, että oli olemassa sopimus, jonka tarkoitus oli kilpailun rajoittaminen, vaan pikemminkin sitä, oliko se näyttänyt toteen kyseisen sopimuksen täytäntöönpanon ja sopimuksen vaikutukset kilpailuun ja markkinoihin.

76 Komissio toteaa lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa Dalmine riitautti vain jakoperusteita koskevan asiakirjan ja erään entisistä johtajistaan eli Biasizzon antamien lausumien todistusvoiman mutta ei muiden komission käyttämien todisteiden todistusvoimaa. Sen mukaan Dalmine ei siis voi väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi ottanut nämä todisteet huomioon vääristyneellä tavalla, koska viimeksi mainittua ei vaadittu lausumaan niistä. Komissio katsoo, että väitteet, jotka perustuvat siihen, että tosiseikat olisi otettu huomioon vääristyneellä tavalla, on näin ollen jätettävä tutkimatta.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

77 Valittaja ei voi väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi lausunut sen väitteestä, jonka mukaan sopimus ei koskenut kotimarkkinoiden jakamista.

78 Tältä osin on ensiksi huomattava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 136 kohdassa, että Dalminen mukaan riidanalaisen päätöksen adressaattien välinen sopimus ei "koskenut yhteisön kotimaisia markkinoita". Valituksenalaisen tuomion seuraavissa kohdissa näitä valittajan väitteitä on täsmennetty. Kyseisen tuomion 138 ja 139 kohdassa toistetaan komission päätelmä siitä, että "kotimaisilla teräsputkituottajilla oli kotimaan markkinoillaan hallitseva asema", ja todetaan, että "Dalmine väittää, että komissio olisi tullut aivan toisenlaiseen lopputulokseen, jos se olisi rajoittunut tutkimaan tilanteen, joka vallitsi relevanteilla tuotemarkkinoilla".

79 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sitten selvästi todennut, että sen näkemyksen mukaan sopimuksella pyrittiin jakamaan yhteisöjen tuottajien kansalliset markkinat. Valituksenalaisen tuomion 152 kohdassa todetaan, että "komissio tukeutui riidanalaisessa päätöksessä joukkoon todisteita moitteiden kohteena olevan sopimuksen tarkoituksesta, joiden relevanssia Dalmine ei kiistä, erityisesti Verlucan niukkoihin mutta nimenomaisiin lausumiin". Siltä osin kuin erityisesti on kyse Biasizzon todistajanlausunnosta, jonka todistusvoiman Dalmine kiistää (ks. tämän tuomion 76 kohta), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin – mainittuaan valituksenalaisen tuomion 153 kohdassa erään toisen todisteen eli Jachian todistajanlausunnon, jonka mukaan oli sovittu "eri toimijoille kuuluvien alueiden kunnioittamisesta" – totesi valituksenalaisen tuomion 155 kohdassa, että Biasizzon todistajanlausunto vahvistaa "Verlucan lausuman kotimaan markkinoiden jakoa koskevasta tämän kertomasta sopimuksesta (ks. tältä osin – – yhdistetyt asiat [T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00], JFE Engineering ym. v. komissio, [tuomio 8.7.2004] – – 309 kohta ja sitä seuraavat kohdat".

80 Verluca totesi 17.9.1996 antamissaan lausunnoissa, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa JFE Engineering ym. vastaan komissio antamassaan tuomiossa, että sopimuspuolten "kotimarkkinoita suojataan" OCTG-standardiputkien ja hankekohtaisten siirtoputkien osalta (lukuun ottamatta Yhdistyneen kuningaskunnan offshore-markkinoita, jotka olivat "osittain suojatut"). Kun Verlucaa kuultiin uudelleen 18.12.1997 tehdyn uuden tarkastuksen yhteydessä, hän totesi, että "Ranskan, Saksan ja Italian markkinoita pidettiin kotimarkkinoina. Yhdistyneellä kuningaskunnalla oli erityinen asema (vrt. 17.9.96 antamani lausunto)".

81 Edellä esitetystä seuraa, että valituksenalainen tuomio ei ole valittajan väittämin tavoin puutteellisesti perusteltu.

82 Kun otetaan huomioon edellä mainitut todisteet, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin mainitsi sen toteamuksensa tueksi, että kartelli koski kotimarkkinoiden jakamista, ei voida hyväksyä myöskään valittajan väitettä siitä, että tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Erityisesti valittaja ei ole selvittänyt, millä tavoin tapa, jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut Verlucan ja Jachian lausuntoja, joissa nimenomaan todetaan, että sopimuksen tarkoitus oli useiden yhteisön kansallisten markkinoiden jakaminen, olisi virheellinen.

83 Lopuksi ei myöskään voida hyväksyä valittajan väitettä siitä, että EY 81 artiklaa ei tulisi tulkita siten, että mahdollinen rikkominen, jota ei ole toteutettu tai jolla ei ole ollut mitään merkittävää haitallista vaikutusta kilpailuun, voidaan rinnastaa täysin toteutettuun rikkomiseen.

84 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sopimuksen konkreettisia seurauksia ei tarvitse ottaa huomioon EY 81 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa, jos ilmenee, että sopimuksen tarkoituksena on rajoittaa, estää tai vääristää kilpailua (ks. asia C-49/92 P, komissio v. Anic Partecipazioni, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4125, 122 ja 123 kohta sekä em. yhdistetyt asiat Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomion 491 kohta). Siltä osin kuin erityisesti on kyse kilpailua rajoittavista sopimuksista, jotka ovat, kuten käsiteltävänä olevassa tapauksessa, kilpailevien yritysten kokousten aiheena, yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu rikkominen on kysymyksessä, kun kokousten tarkoituksena on rajoittaa, estää tai vääristää kilpailua ja kun niissä näin pyritään keinotekoisesti järjestämään markkinoiden toimintaa (em. yhdistetyt asiat Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomion 508 ja 509 kohta). Syistä, joita julkisasiamies on esittänyt ratkaisuehdotuksensa 134–137 kohdassa, ei olisi asianmukaista nyansoida tätä oikeuskäytäntöä valittajan ehdottamin tavoin.

85 Edellä esitetystä seuraa, että neljäs valitusperuste on hylättävä.

E *Viides valitusperuste, jonka mukaan on tehty oikeudellisia virheitä, todisteita on otettu vääristyneesti huomioon ja perustelut ovat puutteelliset siltä osin kuin kysymys on rikkomisen vaikutuksista jäsenvaltioiden väliseen kauppaan*

1. Asianosaisten lausumat

86 Dalminen mukaan ei ole näytetty toteen, että kartelli, josta riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa on määrätty seuraamus, olisi vaikuttanut haitallisesti yhteisön sisäiseen kauppaan. Se huomauttaa tältä osin, että komissio ei ole kyennyt todistamaan eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistamaan, että kartellin tarkoituksena olisi ollut kansallisten markkinoiden jakaminen, ja että vaikka olisikin näytetty toteen, että kartelli koski tällaista jakoa, markkinat olivat niin suuressa määrin limittyneet toisiinsa, että niitä ei olisi voitu eristää. Ensimmäisen tuomioistuimen esittämä hajanainen arviointi on valittajan mukaan riittämättömästi perusteltu ja siihen ei myöskään sisälly lainkaan arviointia yhteisön markkinoiden tilanteesta.

87 Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein perustanut näkemyksensä oikeuskäytäntöön, jonka mukaan EY 81 artiklan 1 kohdan soveltaminen ei edellytä jäsenvaltioiden väliselle kaupalle aiheutuvan tosiasiallisen haitan näyttämistä toteen, koska on pystyttävä vain näyttämään, että sopimuksella on mahdollisesti tällainen vaikutus.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

88 Dalminen esittämät väitteet vastaavat hyvin pitkälle niitä neljännen valitusperusteen yhteydessä hylättyjä väitteitä, joissa se arvosteli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä ei tutkinut, koskiko sopimus kansallisten markkinoiden jakamista, ja siitä, että rikkominen, jota ei ole toteutettu tai jolla ei ole mitään merkittävää vaikutusta kilpailuun, on rinnastettu täysin toteutettuun rikkomiseen.

89 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee joka tapauksessa, että EY 81 ja EY 82 artiklassa mainitun, vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan koskevan edellytyksen tulkinnan ja soveltamisen tulee perustua tämän edellytyksen tarkoitukseen eli yhteisön oikeuden ja jäsenvaltioiden oikeuden soveltamisalan keskinäiseen rajaamiseen kilpailuoikeuden alalla. Yhteisön oikeus käsittää näin ollen kaikki yhteistoimintajärjestelyt ja menettelyt, jotka voivat vaarantaa jäsenvaltioiden välisen vapaan kaupan siten, että jäsenvaltioiden välisten sisämarkkinatavoitteiden toteutumista haitataan, erityisesti eristämällä kansalliset markkinat taikka muuttamalla yhtenäismarkkinoiden kilpailurakennetta (asia 22/78, Hugin v. komissio, tuomio 31.5.1979, Kok. 1979, s. 1869, 17 kohta ja asia C-475/99, Ambulanz Glöckner, tuomio 25.10.2001, Kok. 2001, s. I-8089, 47 kohta).

90 Jotta päätös, sopimus tai menettelytapa on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on oltava nähtävissä riittävällä todennäköisyydellä ja kaikkien asiaan vaikuttavien oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, että niillä voi tosiasiallisesti tai mahdollisesti olla suoraa tai välillistä vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tavalla, joka voisi haitata jäsenvaltioiden välisten yhtenäismarkkinoiden toteuttamista. Tämän lisäksi vaaditaan, ettei tämä vaikutus ole vähäistä (asia C-306/96, Javico, tuomio 28.4.1998, Kok. 1998, s. I-1983, 16 kohta; yhdistetyt asiat C-215/96 ja C-216/96, Bagnasco ym., tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. I-135, 47 kohta ja em. asia Ambulanz Glöckner, tuomion 48 kohta).

91 Näin ollen todettuaan, että sopimuksen tarkoituksena oli yhteisön kansallisten markkinoiden jakaminen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi oikein perustein valituksenalaisen tuomion 157 kohdassa, että sopimus vaikuttaa potentiaalisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi jo katsonut, että kansallisten markkinoiden jakaminen yhteisössä on omiaan vaikuttamaan merkittävästi jäsenvaltioiden välisiin kauppavirtoihin (ks. em. asia Ambulanz Glöckner, tuomion 48 ja 49 kohta).

92 Viides valitusperuste on siis myös hylättävä.

F *Kuudes valitusperuste, jonka mukaan harkintavaltaa on käytetty väärin, on tehty oikeudellinen virhe ja tosiseikat on otettu vääristyneellä tavalla huomioon siltä osin kuin kysymys on riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetusta kilpailusääntöjen rikkomisesta*

1. Asianosaisten lausumat

93 Dalmine arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä ei ole kuvannut oikein riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitettua lainvastaista toimenpidettä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sen mukaan kirjoittanut kyseisen päätöksen uudelleen ja pyrkinyt antamaan sille oikeudellisen legitimiteetin heikoin perustein eli sen perusteella, että Corusin Dalminen, Vallourecin ja Mannesmannin kanssa tekemät hankintasopimukset olivat lainvastaisia.

94 Dalminen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on pyrkinyt esittämään riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa mainitun lainvastaisen toimenpiteen siten, että se olisi EY 81 artiklan itsenäinen rikkominen, vaikka sen tarkoituksena oli

yksinkertaisesti perussääntöjen täytäntöönpano. Riidanalaisen päätöksen tekstin tulkitseminen tällä tavoin merkitsee, että harkintavaltaa on käytetty väärin tai että se on ylitetty, minkä lisäksi kyseinen päätös on otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Tulkinta perustuu lisäksi kysymyksessä olevien tuotteiden markkinoiden virheelliseen esitystapaan.

95 Dalmine toteaa lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimenomaisesti todennut, että komission riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaleessa esittämä väite on virheellinen. Sen sijaan että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi kumonnut riidanalaisen päätöksen tältä osin, se on Dalminen mukaan muotoillut sen uudestaan, mikä on myös harkintavallan väärinkäyttöä.

96 Dalmine toteaa lopuksi, että tapa, jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulkitse riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artiklan välistä suhdetta, on edullinen japanilaisille tuottajille, joiden ei ole katsottu syyllistyneen kyseisen päätöksen 2 artiklassa mainittuun erilliseen väitettyyn rikkomiseen ja joiden sakkoa on alennettu.

97 Komissio väittää, että Corusin Dalminen, Vallourecin ja Mannesmannin kanssa tekemien hankintasopimusten katsotaan riidanalaisessa päätöksessä merkitsevän EY 81 artiklan erillistä rikkomista ja että tämän vuoksi niitä koskee erityinen artikla päätöksen päätösosassa. Lisäksi riidanalaisen päätöksen 3 artikla, jossa päätöksen adressaattina olevat yritykset määrätään lopettamaan "toteen näytetyt rikkomiset", osoittaa selvästi, että kysymys on erillisistä rikkomisista.

98 Komissio toteaa lopuksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä ottanut riidanalaista päätöstä huomioon vääristyneellä tavalla. Se ei myöskään ole muotoillut uudelleen kysymyksessä olevien tuotteiden markkinoiden määritelmää. Komissio huomauttaa myös, että vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi jollakin tavalla kumonnut riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaleen, tämä ei olisi millään tavalla vaikuttanut kyseisen päätöksen 2 artiklan pätevyyteen.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

99 Siltä osin kuin valittaja arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä olisi käyttänyt väärin harkintavaltaansa, on muistutettava, että tällaisesta menettelystä on kysymys, jos toimielin käyttää toimivaltaansa yksinomaan tai ainakin olennaisilta osin muiden kuin esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi tai perustamissopimuksessa asian käsittelyjärjestykseksi erityisesti määrätyn menettelyn välttämiseksi (ks. asia C-48/96 P, Windpark Groothusen v. komissio, tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. I-2873, 52 kohta ja asia C-342/03, Espanja v. neuvosto, tuomio 10.3.2005, Kok. 2005, s. I-1975, 64 kohta).

100 Valittaja ei ole esittänyt mitään seikkoja, jotka tukisivat väitettä siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi käyttänyt toimivaltaansa muussa kuin EY 220 artiklassa mainitussa tarkoituksessa eli sen varmistamiseksi, että perustamissopimusta tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia.

101 Käsiteltävänä oleva valitusperuste nojautuu olettamaan siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi ottanut riidanalaisen päätöksen huomioon vääristyneellä tavalla, kun se luokitteli päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen itsenäiseksi eikä pelkäksi kyseisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen toteuttamiseksi.

102 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei kuitenkaan ole ottanut riidanalaista päätöstä tällä tavoin vääristyneesti huomioon. Kuten komissio huomauttaa, jo se seikka, että kysymyksessä olevien hankintasopimusten tekemisestä muodostuvaa rikkomista koskee erityinen artikla riidanalaisen päätöksen päätösosassa, osoittaa, että tämä rikkominen oli luokiteltu päätöksessä erilliseksi EY 81 artiklan rikkomiseksi. Lisäksi riidanalaisen päätöksen 3 artiklassa määrätään 1 ja 2 artiklassa mainitut yritykset lopettamaan "kyseisissä artikloissa tarkoitet[ut] rikkomi[set]", ja tämä sanamuoto osoittaa selvästi, että kyse on erillisistä rikkomisista.

103 Lopuksi toisin kuin valittaja väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei olisi tullut tehdä muunlaisia päätelmiä riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaletta koskevien toteamusten perusteella.

104 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 244 ja 245 artiklassa kyseisestä perustelukappaleesta seuraavaa:

"244 Kaiken varalta on silti todettava, että riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaleen ensimmäisessä virkkeessä oleva komission väite, jonka mukaan toimitussopimukset, jotka muodostavat päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen, olivat pelkkä 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen toteuttamistoimi, on kohtuuton, koska tämä toteuttamistoimi oli toisen rikkomisen eräs tavoite useiden erillisten mutta toisiinsa kytkeytyneiden tavoitteiden ja kilpailua rajoittavien vaikutusten joukossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi [edellä mainituissa] yhdistetyissä asioissa JFE Engineering ym. vastaan komissio (569 kohta ja sitä seuraavat kohdat), että komissio jätti huomiotta yhdenvertaisen kohtelun periaatteen, kun se ei ottanut huomioon riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa todettua rikkomista eurooppalaisille tuottajille määrättyjen sakkojen määrää vahvistettaessa huolimatta siitä, että kyseisen rikkomisen tavoite ja vaikutukset ylittivät niiden annin Eurooppa–Japani-sopimuksen pysyvyydelle (ks. erityisesti mainitun tuomion 571 kohta).

245 Vaikka edellisessä kohdassa mainittu epäyhdenvertainen kohtelu lopulta oikeutti alentamaan japanilaisille kantajille määrättyjä sakkoja, sen taustalla oleva arviointivirhe ei anna perustetta kumota riidanalaisen päätöksen 2 artiklaa eikä myöskään 1 artiklaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen yhteydessä."

105 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 213–216 kohdassa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 244 kohdassa esittämä toteamus merkitsee vain sitä, että komissio on virheellisesti katsonut, ettei riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetusta rikkomisesta ole syytä määrätä lisäsakkoa sen vuoksi, että nämä sopimukset ovat vain keino Eurooppa–Japani-klubiin liittyvän kotimarkkinaperiaatteen toteuttamiseksi (ks. tämän tuomion 20 kohta). Tämä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi ei siis vaikuta itse kyseisen rikkomisen toteamiseen riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa eikä millään tavoin oikeuta kyseisen artiklan kumoamista.

106 Edellä esitetty huomioon ottaen kuudes valitusperuste on hylättävä.

G Seitsemäs valitusperuste, jonka mukaan harkintavaltaa on käytetty väärin, on tehty oikeudellisia virheitä ja tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla siltä osin kuin kysymys on riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen vaikutuksista

1. Asianosaisten lausumat

107 Dalminen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut tosiseikat vääristyneesti huomioon, kun se on katsonut, että Dalminen ja Corusin välinen hankintasopimus rajoitti kilpailua sileäpäisten ja kierteitettyjen putkien markkinoilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sen mukaan katsonut virheellisesti, että Dalminen oli tämän sopimuksen tekemisen johdosta käytännöllisesti katsoen mahdotonta päästä Yhdistyneen kuningaskunnan sileäpäisten ja kierteitettyjen putkien markkinoille. Dalmine korostaa tältä osin, että se ei missään tapauksessa voinut päästä Yhdistyneen kuningaskunnan OCTG-erikoisputkien markkinoille, koska sillä ei ollut tarvittavaa lisenssiä.

108 Dalmine korostaa, että sen Corusin kanssa tekemä hankintasopimus koski sileäpäisiä putkia eli tuotteita, jotka olivat kysymyksessä olevien markkinoiden ulkopuolella. Näin ollen tätä sopimusta ei voida pitää riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun väitetyn kansallisten markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen toteuttamistoimena. Päinvastoin tämä sopimus perustuu täysin lainmukaisesti liiketaloudelliseen logiikkaan.

109 Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikein perustein katsonut, että jos Dalminella olisi ollut tähän intressi, se olisi voinut saada lisenssin, jonka turvin se olisi voinut myydä OCTG-erikoisputkia Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla, mutta että kysymyksessä olevan hankintasopimuksen tekeminen sulki pois tällaisen intressin ja eliminoi näin Dalminen potentiaalisena kilpailijana.

110 Komissio lisää, että jos hankintasopimusta ei olisi ollut, Dalminella olisi myös voinut olla intressi myydä enemmän OCTG-standardiputkia näillä markkinoilla. Se toteaa lisäksi, että Dalmine myi jo Yhdistyneessä kuningaskunnassa OCTG-standardiputkia, joita varten lisenssi ei ollut tarpeen, joten sen väite siitä, että sillä ei ollut pääsyä Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoille, on siis perusteeton.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

111 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 179 kohdassa tulkinnut – valittajan kiistämättä tätä tulkintaa itsessään – riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitettuja hankintasopimuksia seuraavasti:

"– – Yhdessä tarkasteltuna sopimuksissa jaetaan ainakin 9.8.1993 alkaen Corusin sileäpäisten putkien tarve kolmen muun eurooppalaisen tuottajan kesken (40 prosenttia Vallourecille, 30 prosenttia Dalminelle ja 30 prosenttia Mannesmannille).

Lisäksi kussakin näistä määrätään Corusin sileäpäisistä putkista maksaman hinnan vahvistamisesta Corusin kierteitetyistä putkistaan saaman hinnan huomioon ottavan matemaattisen kaavan avulla."

112 Kun otetaan huomioon nämä hankintasopimusten lausekkeet, ei voida hyväksyä valittajan argumentaatiota, jonka tarkoituksena on pääasiallisesti osoittaa, että yhtäältä sileäpäisten putkien ja toisaalta kierteitettyjen putkien välillä ei ole mitään yhteyttä siltä osin kuin kysymys on näiden sopimusten vaikutuksesta kilpailuun. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole millään tavoin ottanut tosiseikkoja vääristyneesti huomioon, vaan se on valituksenalaisen tuomion 181 kohdassa esittänyt vakuuttavasti hankintasopimusten kilpailua rajoittavat vaikutukset paitsi sileäpäisten putkien myös kierteitettyjen putkien markkinoilla seuraavasti:

"Kussakin toimitussopimuksessa Corus sitoutti kolme yhteisössä toimivaa kilpailijaansa siten, että niiden tehokas tai mahdollinen kilpailu sen kotimarkkinoilla poistui, minkä hintana oli sen omasta hankintavapaudesta luopuminen. Nämä kolme menettäisivät sileäpäisten putkien myyntiä, jos Corusin kierteitettyjen putkien myynti vähenisi. Lisäksi sileäpäisten putkien myynnistä saatava voittomarginaali, jonka nämä kolme toimittajaa olivat sitoutuneet saamaan, pienenisi vastaavasti Corusin kierteitetyistä putkistaan saaman hinnan mukaan ja saattoi jopa muuttua negatiiviseksi. Näissä olosuhteissa oli käytännöllisesti katsoen ?mahdotonta kuvitella?, että nämä kolme tuottajaa pyrkivät luomaan tehokasta hintakilpailua Corusille Ison-Britannian kierteitettyjen putkien markkinoilla – –."

113 Siltä osin kuin valittaja esittää, että se, että se teki hankintasopimuksen Corusin kanssa, oli lainmukaista ja loogista liiketoimintaa, on riittävää todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein hylännyt tämän väitteen valituksenalaisen tuomion edellä mainitussa 181 kohdassa sekä saman tuomion 185 kohdassa, jossa todetaan, että "ellei toimitussopimuksia olisi ollut, muilla kyseessä olevilla eurooppalaisilla tuottajilla kuin Corusilla olisi – kun perussääntöjä ei oteta huomioon – normaalisti ollut todellinen tai vähintäänkin potentiaalinen kaupallinen intressi kilpailla sen kanssa Ison-Britannian kierteitettyjen putkien markkinoilla ja kilpailla keskenään Corusille toimitettavista sileäpäisistä putkista".

114 Lopuksi sen valittajan väitteen osalta, jonka mukaan sillä ei ollut pääsyä Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoille erityisesti sen vuoksi, että sillä ei ollut lisenssiä OCTG-erikoisputkien myyntiä varten, riittää kun viitataan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 186 kohdassa esittämään kaikin puolin asianmukaiseen analyysiin, joka on seuraavanlainen:

"Dalminen niiden väitteiden osalta, jotka koskevat niitä käytännön esteitä, jotka estivät erikois- ja standardimallisten OCTG-putkien myynnin suoraan Ison-Britannian markkinoilla, on puolestaan todettava, että ne eivät riitä näyttämään, etteikö se olisi milloinkaan voinut myydä tätä tuotetta kyseisillä markkinoilla Corusin ja sittemmin Vallourecin kanssa tehdyn toimitussopimuksen puuttuessa. Jos näet oletetaan olosuhteiden muuttuneen myönteisesti Ison-Britannian OCTG-putkimarkkinoilla, ei ole poissuljettavissa, että Dalmine olisi voinut saada luvan kaupata kierteitettyjä erikoisputkia näillä markkinoilla tai voinut lisätä OCTG-standardiputkien tuotantoaan myydäkseen ne siellä. Tästä seuraa, että allekirjoittamalla kyseessä olevan toimitussopimuksen Dalmine tosiasiassa hyväksyi liiketoimintapolitiikalleen rajoituksia – –."

115 Edellä esitetty huomioon ottaen seitsemäs valitusperuste on hylättävä.

H *Kahdeksas valitusperuste, jonka mukaan on tehty oikeudellisia virheitä ja tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla siltä osin kuin kysymys on Dalminen ja Corusin välillä tehtyyn hankintasopimukseen liittyvästä taloudellisesta kokonaistilanteesta*

1. Asianosaisten lausumat

116 Dalmine riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioinnin siitä, että Corusin kanssa tehdyn hankintasopimuksen lausekkeet ovat jo luonteeltaan lainvastaisia.

117 Dalmine toteaa tältä osin erityisesti, että kyseisen sopimuksen liiketaloudellisessa logiikassa otetaan huomioon se merkittävä neuvotteluvoima, joka Corusilla oli potentiaalisiin tavarantoimittajiin nähden, ja toistaa väitteensä, jonka mukaan se myi OCTG-standardiputkia vain hyvin vähäisen määrän Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla eikä myynyt kyseisillä markkinoilla lainkaan OCTG-erikoisputkia.

118 Komissio katsoo, että tässä valitusperusteessa pelkästään toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyt väitteet, joilla pyritään kiistämään Dalminen ja Corusin välillä tehdyn hankintasopimuksen tiettyjen lausekkeiden kilpailunvastaisuus, ja peruste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

119 Komission mukaan valittajan väite on joka tapauksessa täysin perusteeton. Komissio toteaa erityisesti, että yhden sopimuspuolen liiketaloudelliset intressit ja neuvotteluvoima eivät voi vaikuttaa EY 81 artiklan vastaisen sopimuksen lainvastaisuuteen.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

120 Kuten tämän tuomion 111–113 kohdasta ilmenee, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut asianmukaisen perustellusti, aivan oikein ja tosiseikkoja vääristämättä, että riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitetut hankintasopimukset olivat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja että niiden tarkoituksena oli estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla. Valittaja ei näin ollen voi riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointia siitä, että näiden sopimusten lausekkeet ovat jo luonteeltaan lainvastaisia.

121 Siltä osin kuin valittaja vetoaa tiettyihin liiketaloudellisiin intresseihin ja kyseisten sopimusten yhden sopimuspuolen neuvotteluvoimaan, on todettava, kuten julkisasiamies on tehnyt ratkaisuehdotuksensa 229 ja 230 kohdassa, että näitä väitteitä ei ole nimenomaisesti esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja että ne on näin ollen jätettävä tutkimatta käsiteltävänä olevan valituksen yhteydessä (ks. vastaavasti asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 59 kohta ja asia C-51/92 P, Hercules Chemicals v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4235, 58 kohta). Nämä väitteet eivät myöskään voisi missään tapauksessa menestyä. Sen arvioiminen, onko jokin menettely EY 81 artiklan 1 kohdan mukaista, on tosin tehtävä menettelyn taloudellisen kokonaistilanteen valossa (ks. vastaavasti asia C-551/03 P, General Motors v. komissio, tuomio 6.4.2006, Kok. 2006, s. I-3173, 66 kohta ja asia C-74/04 P, komissio v. Volkswagen, tuomio 13.7.2006, Kok. 2006, s. I-6585, 45 kohta). Vaikka oletettaisiinkin, että valittajan väitteet ovat perusteltuja, niillä ei kuitenkaan voida osoittaa taloudellisen kokonaistilanteen estäneen kaiken tehokkaan kilpailun mahdollisuuden (ks. vastaavasti asia C-235/92 P, Montecatini v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4539, 127 kohta).

122 Näin ollen myös kahdeksas valitusperuste on hylättävä.

I *Yhdeksäs valitusperuste, jonka mukaan rikkomisen vakavuuden arvioinnissa on tehty oikeudellisia virheitä ja arvioinnin perustelut ovat puutteelliset*

1. Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

123 Dalmine väittää, että sen syyksi luetun rikkomisen vakavuutta tulisi arvostella suhteessa merkityksellisten markkinoiden kokoon, koska tämä on ainoa tiukan objektiivinen parametri. Rikkomisen vakavuuden arviointi ilman tätä objektiivista arviointiperustetta ei olisi loogista ja perustuisi seikkoihin, jotka eivät esiinny oikeuskäytännössä, asetuksessa N:o 17 ja asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja

EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa sovellettavissa suuntaviivoissa (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä sakkojen määrän laskennasta annetut suuntaviivat). Dalminen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut virheellisesti, että merkityksellisten markkinoiden koko on vain yksi merkityksellinen seikka muiden joukossa sakkoa laskettaessa.

124 Dalmine esittää tämän jälkeen väitteitä, joilla se pyrkii osoittamaan, että toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, komissio ei ole noudattanut sakkojen määrän laskennasta annettujen suuntaviivojen sisältämiä arviointiperusteita, jotka ovat rikkomisen luonne sekä sen todellinen vaikutus markkinoihin ja laajuus asian kannalta merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla. Dalmine toteaa, että väitettyä rikkomista ei voida luokitella erittäin vakavaksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei myöskään ole perustellut tätä luokittelua asianmukaisesti. Se on vain ottanut huomioon komission arvioinnit lausumatta niiden merkityksellisyydestä ja perusteltavuudesta.

125 Dalmine arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta lopuksi siitä, että se ei ole ottanut huomioon kunkin riidanalaisen päätöksen adressaatteina olevan yrityksen kokoa. Se katsoo, että se, että sille määrättiin yhtä ankara seuraamus kuin esimerkiksi Nippon Steelille, jonka vuotuinen liikevaihto on huomattavasti suurempi kuin sen, on vastoin kaikkia oikeuden ja kohtuuden kriteerejä. Sille määrätyn sakon suhteettomuutta osoittaa lisäksi se, että sakon perusmäärä vastaa 16:ta prosenttia kyseisten tuotteiden maailmanmarkkinoilla vuonna 1998 tapahtuneesta myynnistä, 38:aa prosenttia yhteisön markkinoilla vuonna 1998 tapahtuneesta myynnistä ja 95:tä prosenttia rikkomisajanjaksona Saksassa, Ranskassa, Italiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuneesta myynnistä.

126 Komissio toteaa aluksi, että sakkojen määrän laskennasta annettujen suuntaviivojen mukaan merkityksellisten markkinoiden koko on vain yksi rikkomisen vakavuutta arvioitaessa huomioon otettavista seikoista.

127 Komissio huomauttaa tämän jälkeen, että näissä suuntaviivoissa vahvistettuja arviointiperusteita on sovellettu oikein. Se selittää muun muassa, että kartelli voidaan rikkomisen luonteen vuoksi tai sen vuoksi, että se vaikuttaa merkittävään osaan yhteismarkkinoita, luokitella erittäin vakavaksi rikkomiseksi, vaikka se koskisikin tuotetta, jonka myynti ei edusta kovinkaan suurta osaa kyseisten markkinoiden liikevaihdosta.

128 Komissio toteaa lopuksi, että sakkojen määrän laskennasta annetuista suuntaviivoista ilmenee, että sakkojen eriyttäminen suhteessa kysymyksessä olevien yritysten liikevaihtoon ei ole velvollisuus vaan mahdollisuus.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

129 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuus on määritettävä erittäin monien seikkojen, kuten asian ominaispiirteiden, asiayhteyden ja sakkojen ennalta ehkäisevän vaikutuksen perusteella, vaikka huomioon otettavista arviointiperusteista ei ole vahvistettu sitovaa tai tyhjentävää luetteloa (ks. em. yhdistetyt asiat Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomion 465 kohta ja yhdistetyt asiat C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomio 28.6.2005, Kok. 2005, s. I-5425, 241 kohta).

130 Tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuuden arviointiin, ovat kunkin yrityksen käyttäytyminen, kunkin yrityksen osuus yhteistoimintajärjestelyn luomisessa, se hyöty, jonka ne ovat saaneet näistä menettelytavoista, yritysten koko, kyseisten tavaroiden arvo sekä se vaara, joka tällaisista kilpailu-

sääntöjen rikkomisista aiheutuu yhteisön tavoitteiden toteuttamiselle (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Musique Diffusion française ym. v. komissio, tuomion 129 kohta ja em. yhdistetyt asiat Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomion 242 kohta).

131 Sakkojen määrän laskennasta annettujen suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan mukaan sakkoa määritettäessä "rikkomuksen vakavuuden arvioinnissa on otettava huomioon sen laatu, sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, ja laajuus asian kannalta merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla".

132 Toisin kuin valittaja väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis oikein perustein todennut valituksenalaisen tuomion 259 kohdassa, että kyseessä olevien markkinoiden koko on vain yksi merkityksellisistä tekijöistä arvioitaessa rikkomisen vakavuutta ja vahvistettaessa sakon määrää.

133 Mitä tulee Dalminen väitteeseen siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti ja ilman riittäviä perusteluja vahvistanut tavan, jolla komissio on soveltanut sakkojen määrän laskennasta annettuja suuntaviivoja, ja luokitellut rikkomisen "erittäin vakavaksi", on muistettava, että komissiolla on laaja harkintavalta ja että sakkojen määrän laskennasta annettujen suuntaviivojen mukainen laskentamenetelmä sisältää erilaisia joustomahdollisuuksia (asia C-308/04 P, SGL Carbon v. komissio, tuomio 29.6.2006, Kok. 2006, s. I-5977, 46 ja 47 kohta).

134 Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on kuitenkin tarkistaa, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioinut asianmukaisesti komissiolla olevan harkintavallan käyttöä (em. asia SGL Carbon v. komissio, tuomion 48 kohta).

135 Tältä osin on heti aluksi huomattava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 263–265 kohdassa tiivistänyt oikein sen, miten komissio sovelsi sakkojen määrän laskennasta annetuissa suuntaviivoissa vahvistettuja arviointiperusteita:

"263 Komissio nojautuu riidanalaisen päätöksen [161] perustelukappaleessa silti keskeisesti yritysten menettelyn rikkomusluonteeseen perustellessaan päätelmäänsä siitä, että riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitettu rikkomus on 'erittäin vakava'. Tältä osin se on vedonnut sanktioidun markkinoidenjakosopimuksen vakavasti kilpailua sisämarkkinoilla rajoittavaan ja näille haitalliseen luonteeseen, laittomuuksien tahallisuuteen ja kilpailun rajoittamiseksi luodun järjestelmän salaiseen ja institutionalisoituneeseen luonteeseen. Komissio on niin ikään ottanut huomioon tässä samassa 161 perustelukappaleessa sen, että 'kyseiset neljä jäsenvaltiota muodostavat pääosan saumattomien OCTG-[putkien] ja [siirtoputkien] kulutuksesta yhteisössä ja näin ollen laajat maantieteelliset markkinat'.

264 Sitä vastoin komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 160 perustelukappaleessa, että 'rikkomuksen todellinen vaikutus markkinoihin on ollut rajallinen', sillä kummatkin erityistuotteet, jotka se kattaa, eli OCTG-standardiputket ja hankekohtaiset siirtoputket muodostavat vain 19 prosenttia yhteisön OCTG-putkien ja saumattomien siirtoputkien kulutuksesta ja että hitsatut putket voivat kattaa osan saumattomien putkien kysynnästä tekniikan kehittymisen johdosta.

265 Riidanalaisen päätöksen 162 perustelukappaleessa komissio luokiteltuaan tämän rikkomisen 'erittäin vakavaksi' 161 perustelukappaleessa lueteltujen seikkojen perusteella huomauttikin, että riidanalaisen päätöksen [adressaatit] myyvät kyseisiä tuotteita kyseisissä neljässä jäsenvaltiossa suhteellisen vähän (73 miljoonalla eurolla vuodessa). Tämä viittaus vaikutuksen kohteena

olleiden markkinoiden kokoon on sen arvion mukainen, joka koskee rikkomisen vähäistä vaikutusta markkinoihin ja joka on esitetty riidanalaisen päätöksen 160 perustelukappaleessa. [Komissio on siis päättänyt määrätä rikkomisen vakavuuden perusteella vain 10 miljoonan euron suuruisen sakon. Sakkojen määrän laskennasta annettujen suuntaviivojen mukaan tähän luokkaan kuuluvista rikkomisista määrätään lähtökohtaisesti yli 20 miljoonan euron suuruinen sakko.]"

136 Komission suorittamasta analyysista, sellaisena kuin se on edellä tiivistettynä, ilmenee, että sakkojen määrän laskennasta annettujen suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdassa luetellut kolme arviointiperustetta on otettu huomioon rikkomisen vakavuutta arvioitaessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen aivan oikein todennut valituksenalaisen tuomion 260 kohdassa, että "vaikka komissio ei olekaan nimenomaisesti maininnut riidanalaisessa päätöksessä suuntaviivoja, se on silti määrittänyt kantajalle annetun sakon määrän siinä määrätyn laskutavan mukaisesti".

137 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 266–271 kohdassa tutkinut, "onko edellä [saman tuomion 263–265 kohdassa] esitetty komission lähestymistapa lainvastainen, kun otetaan huomioon Dalminen sitä vastaan esittämät väitteet", seuraavasti:

"267 Dalminen niiden väitteiden osalta, jotka koskevat relevantteja markkinoita, on todettava, että riidanalaisen päätöksen 35 ja 36 perustelukappaleessa todetaan kyseessä olevien maantieteellisten markkinoiden määritelmän tarkoittavan markkinoita sellaisina kuin niiden pitäisi normaalisti olla olemassa, lukuun ottamatta lainvastaisia sopimuksia, joiden tavoitteena tai vaikutuksena on niiden keinotekoinen jakaminen. Riidanalaisesta päätöksestä kokonaisuutena ja erityisesti päätöksen 53–77 [perustelukappaleesta] seuraa, että japanilaisten ja eurooppalaisten tuottajien menettely kullakin kansallisilla markkinoilla tai eräissä tapauksissa maapallon tietyn alueen

markkinoilla oli määrätty erityissäännöin, jotka vaihtelivat markkinoiden mukaan ja olivat seurausta Eurooppa–Japani-klubissa käydyistä kaupallisista neuvotteluista.

268 Näin ollen on asiaankuulumattomina hylättävä Dalminen väitteet riidanalaisen päätöksen kahdeksan [adressaatin] näiden tuotteiden myynnin maailmanmarkkinoiden ja Euroopan markkinoiden pienistä osuuksista OCTG-standardiputkissa ja hankekohtaisissa siirtoputkissa. Nimittäin juuri se, että riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todetun rikkomisen päämääränä ja ainakin jossain määrin myös vaikutuksena oli sulkea kukin päätöksen [adressaateista] muiden kotimaanmarkkinoilta, joihin lukeutuvat Euroopan yhteisöjen neljän suurimman jäsenvaltion markkinat teräsputkien kulutuksessa, tekee rikkomisesta 'erittäin vakavan' riidanalaisessa päätöksessä olevan arvion mukaan.

269 Dalminen väitteet OCTG-standardiputkien myynnin pienuudesta ja hitsattujen putkien tärkeästä merkityksestä hankekohtaisten siirtoputkien kanssa kilpailevina tuotteina sen omilla kotimarkkinoilla ovat vailla merkitystä, koska sen osallistuminen markkinoiden jakoa tarkoittavaan kilpailusääntöjen rikkomiseen on seurausta sen antamasta sitoumuksesta olla myymättä riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuja tuotteita muille markkinoille. Vaikka siis katsottaisiinkin seikkojen, joihin se vetoaa, tulleen oikeudellisesti katsoen riittävästi toteennäytetyiksi, ne eivät saata kyseenalaiseksi komission lopputulemaa Dalminen rikkomuksen vakavuuden suhteen.

270 Lisäksi on huomattava, että komissio on nimenomaan maininnut riidanalaisen päätöksen 160 perustelukappaleessa rikkomisen konkreettista vaikutusta markkinoihin rajoittavana tekijänä sen seikan – johon Dalmine vetoaa –, että riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todettu kilpailusääntöjen

rikkominen koskee ainoastaan kahta erityistuotetta eli OCTG-standardiputkia ja hankekohtaisia siirtoputkia eikä kaikkia OCTG-putkia ja siirtoputkia (ks. edellä 264 kohta). Samalla tavoin komissio viittaa tuossa samassa 160 perustelukappaleessa hitsattujen putkien taholta tulevaan kasvavaan kilpailuun (ks. niin ikään edellä 264 kohta). Tämän vuoksi on todettava, että komissio on jo ottanut nämä seikat huomioon arvioinnissaan rikkomisen vakavuudesta riidanalaisessa päätöksessä.

271 Edellä todetun valossa on katsottava, että edellä 265 kohdassa mainittu vakavuuden perusteella määrätyn summan alentaminen 50 prosenttiin vähimmäissummasta, joka tavallisesti määrätään 'erittäin vakavasta' rikkomuksesta, ottaa riittävästi huomioon rikkomuksen rajallisen vaikutuksen tässä tapauksessa kyseessä oleviin markkinoihin."

138 On todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näillä toteamuksillaan lausunut järkevästi ja johdonmukaisesti rikkomisen vakavuuden arvioinnissa käytetyistä olennaisista tekijöistä ja että se on oikeudellisesti riittävällä tavalla ottanut kantaa Dalminen esittämiin väitteisiin. Toisin kuin valittaja väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole pelkästään ottanut huomioon komission arviointeja, vaan se on tutkinut yksityiskohtaisesti Dalminen esiin tuomaa kysymystä siitä, onko komissio rikkomisen vakavuuden arvioimiseksi harkinnut oikein sen vaikutukset merkityksellisiin markkinoihin. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toteamuksellaan, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitettu rikkominen on joka tapauksessa erittäin vakava, koska sen tarkoituksena ja ainakin tietyssä määrin vaikutuksena oli sulkea kukin riidanalaisen päätöksen kahdeksasta adressaatista muiden näiden yritysten kotimarkkinoilta, aivan oikein korostanut sitä merkittävää vakavuutta, joka liittyy olennaisesti rikkomisiin, joilla jaetaan kansalliset markkinat yhteisössä.

139 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös aivan oikein todennut, se, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa rikkomisen vaikutus markkinoihin oli rajallinen, on jo otettu asianmukaisesti huomioon, koska komissio vahvisti sakon määrän suhteessa rikkomisen vakavuuteen vain 10 miljoonaksi euroksi.

140 Valittaja arvostelee tämän valitusperusteen yhteydessä esittämässään viimeisessä väitteessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä ei ole ottanut huomioon kunkin riidanalaisen päätöksen adresaattina olevan yrityksen kokoa.

141 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, komissio ei ole määrittäessään sakkojen määrää kulloisenkin rikkomisen vakavuuden ja keston perusteella velvollinen laskemaan sakon määrää kyseessä olevien yritysten liikevaihtoon perustuvien määrien pohjalta. Komissio saa ottaa huomioon kyseessä olevan yrityksen liikevaihdon, mutta tälle luvulle ei pidä antaa sellaista merkitystä, joka olisi suhteeton muihin arviointiperusteisiin nähden (em. asia Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomion 255 ja 257 kohta).

142 Sakkojen määrän laskennasta annettujen suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan kuudes alakohta on yhdenmukainen tämän oikeuskäytännön kanssa. Siinä mainitaan, että "voi tietyissä tapauksissa olla tarpeen vaihdella – – määritettyjä määriä, jotta voitaisiin ottaa huomioon rikkomusten tapauskohtainen painoarvo ja siten kunkin yrityksen rikkomisen todellinen vaikutus kilpailuun erityisesti, kun samanlaisiin rikkomuksiin syyllistyneet yritykset ovat huomattavan erikokoisia".

143 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 282 kohdassa todennut perustellusti, että ilmaisujen "tietyissä tapauksissa" ja "erityisesti" käytöstä suuntaviivojen kyseisessä alakohdassa ilmenee, että kunkin yrityksen koon mukainen painotus ei ole systemaattinen laskentavaihe, johon komissio on sitoutunut, vaan sen päättämä lievennysmahdollisuus tapauksissa, jotka tällaista edellyttävät, erityisesti käsiteltävänä olevan asian asianhaarojen mukaan. Tämä harkintavalta ilmenee lisäksi samassa alakohdassa käytetyssä ilmaisussa "voi – – olla tarpeen".

144 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 283 kohdassa oikein päätellyt näistä päätelmistä, että "komissio on säilyttänyt tietyn harkintavallan siihen mahdollisuuteen nähden, että se vaihtelee sakkojen määrää yritysten koon mukaan. Komissio ei näin ollen ole määrittäessään sakkoja velvollinen tapauksissa, joissa sakkoja määrätään useille yrityksille samasta rikkomisesta, varmistamaan, että kunkin yrityksen osalta lasketut sakkojen lopulliset määrät heijastavat yritysten välisiä eroavaisuuksia näiden kokonaisliikevaihdon osalta – –".

145 Tämä arviointi on sitäkin oikeampaan osuva, koska kaikki riidanalaisen päätöksen adressaatteina olevat yritykset olivat suuryrityksiä, minkä vuoksi komissio ei tehnyt eroa sakkojen määrien välillä (ks. riidanalaisen päätöksen 165 perustelukappale). Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa asianmukaisesti seuraavaa:

"284 Dalmine kyseenalaistaa tämän arvion huomauttaen olevansa yksi pienimmistä riidanalaisen päätöksen adressaatteina olleista yrityksistä vuoden 1998 667 miljoonan euron suuruisella liikevaihdollaan. On nimittäin todettava, että Dalminen ja suurimman kyseessä olevan yrityksen eli Nippon [Steel Corp:n] – jonka liikevaihto vuonna 1998 oli 13 489 miljoonaa euroa – välinen ero kaikkien tuotteiden kokonaisliikevaihdossa on huomattava.

285 Komissio on kuitenkin korostanut vastinekirjelmässään – Dalminen tätä kiistämättä –, ettei Dalmine ole pieni eikä keskisuuri yritys. Pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 3 päivänä huhtikuuta 1996 annetussa komission suosituksessa 96/280/EY (EYVL L 107, s. 4), jota sovellettiin riidanalaisen päätöksen antamisen aikaan, todetaan muun muassa, että tällaisilla yrityksillä on oltava palveluksessaan vähemmän kuin 250 henkilöä ja niiden vuotuinen liikevaihto ei ylitä 40:tä miljoonaa euroa tai vuositase ei ylitä 27:ää miljoonaa euroa. Mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten

yritysten määritelmästä 6 päivänä toukokuuta 2003 annetussa komission suosituksessa 2003/361/EY (EUVL L 124, s. 36) kahta viimeksi mainittua raja-arvoa on tarkistettu ylöspäin ja vahvistettu 50 miljoonaksi ja 43 miljoonaksi euroksi.

286 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole käytössään Dalminen työntekijöiden lukumäärää ja tasetta koskevia lukuja, mutta voidaan todeta, että Dalminen liikevaihto vuonna 1998 oli yli kymmenen kertaa komission tätä kriteeriä koskevissa toisiaan seuraavissa suosituksissa mainitsemaa rajaa suurempi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitettyjen tietojen valossa onkin katsottava, ettei komissio ole tehnyt virhettä todetessaan riidanalaisen päätöksen 165 perustelukappaleessa, että kaikki riidanalaisen päätöksen [adressaatti]yritykset olivat suurikokoisia."

146 Osoittaakseen, että sakko on suhteeton, valittaja vetoaa myös siihen, että sakon perusmäärä vastasi 16:ta prosenttia sen kyseisten tuotteiden vuonna 1998 maailmanmarkkinoilla tapahtuneesta myynnistä, 38:aa prosenttia yhteisön markkinoilla ja 95:tä prosenttia rikkomisajanjaksona Saksassa, Ranskassa, Italiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa tapahtuneesta myynnistä, mistä on todettava, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu 10 prosentin yläraja liittyy kysymyksessä olevan yrityksen kokonaisliikevaihtoon ja että vain sakon lopullisen määrän on noudatettava tätä rajaa (em. asia Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomion 278 kohta ja em. asia SGL Carbon v. komissio, tuomion 82 kohta). Koska Dalmine ei ole riitauttanut valituksenalaisen tuomion 287 kohdassa esitettyä toteamusta, jonka mukaan Dalminelle riidanalaisessa päätöksessä määrätty sakkosumma eli 10,8 miljoonaa euroa on vain noin 1,62 prosenttia sen maailmanlaajuisesta liikevaihdosta vuonna 1998, joka oli 667 miljoonaa euroa, se ei voi vedota siihen, että sakon ja kyseisen yrityksen koon välillä vallitsisi ilmeinen epäsuhde.

147 Koska mitään valittajan esittämistä väitteistä ei voida hyväksyä, yhdeksäs valitusperuste on hylättävä.

J *Kymmenes valitusperuste, jonka mukaan rikkomisen keston ja lieventävien seikkojen osalta on tehty oikeudellisia virheitä ja perustelut ovat puutteelliset*

1. Asianosaisten lausumat

148 Dalmine väittää, että olisi tullut ottaa huomioon tietyt lieventävät seikat, kuten sen vähäinen ja passiivinen rooli riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetussa rikkomisessa sekä se, että rikkominen lopetettiin heti komission ensimmäisen toimenpiteen jälkeen. Vaikka nämä seikat eivät ole automaattisesti huomioon otettavia, komission olisi tullut esittää ne syyt, joiden vuoksi se ei ole alentanut sakkoa näillä perusteilla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt havaita tämä perustelujen puuttuminen ja määrätä sen perusteella seuraamuksista.

149 Lisäksi toisesta lieventävästä seikasta, johon on vedottu, ilmenee, että rikkominen, johon Dalmine syyllistyi, oli kestoltaan lyhyempi ja että valituksenalainen tuomio sisältää tältä osin ristiriitaisuuksia.

150 Dalmine väittää lopuksi, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu, koska yhteistyötä, johon se osallistui hallinnollisen menettelyn aikana, ei ole arvioitu samalla tavoin kuin Vallourecin yhteistyötä.

151 Komissio muistuttaa, että sakkojen alalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on täysi harkintavalta ja että se on käsiteltävänä olevassa tapauksessa käyttänyt tätä valtaa oikein esittämällä valituksenalaisessa tuomiossa yksityiskohtaisesti ne syyt, joiden vuoksi lieventäviä seikkoja, joihin Dalmine vetoaa, ei voida ottaa

huomioon. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion kysymyksessä olevissa kohdissa erityisesti todennut oikein, että Dalmine ei ollut lopettanut rikkomista komission puututtua asiaan ja että Dalminen ja Vallourecin yhteistyö ei ollut samanasteista.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

152 Siltä osin kuin ensiksi on kysymys siitä, että Dalminea ja Vallourecia olisi kohdeltu eri tavalla sakkoa vahvistettaessa, on huomautettava, että vaikka silloin, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päättää täyttä harkintavaltaansa käyttäen yrityksille yhteisön oikeuden rikkomisen vuoksi maksettavaksi määrättyjen sakkojen suuruudesta, yhteisöjen tuomioistuin ei voi valituksen yhteydessä korvata kohtuullisuussyistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harkintaa omallaan, tämän harkintavallan käyttäminen ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että yrityksiä, jotka ovat olleet osallisina EY 81 artiklan 1 kohdan vastaisessa sopimuksessa tai yhdenmukaistetussa menettelytavassa, kohdellaan eri tavalla sakkojen suuruudesta päätettäessä (ks. asia C-291/98 P, Sarrió v. komissio, tuomio 16.11.2000, Kok. 2000, s. I-9991, 96 ja 97 kohta ja em. yhdistetyt asiat Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomion 617 kohta).

153 Valituksessa on kuitenkin ilmoitettava ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti vedotaan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista koskevan valitusperusteen tueksi, uhalla, että kyseistä perustetta ei muuten oteta tutkittavaksi (ks. em. yhdistetyt asiat Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomion 618 kohta).

154 Kuten tämän tuomion 19 kohdassa on todettu, käsiteltävänä olevassa asiassa komissio alensi Vallourecille määrätyn sakon määrää 40 prosentilla ja Dalminelle määrätyn sakon määrää 20 prosentilla ottaakseen huomioon sen, että nämä yritykset toimivat yhteistyössä komission kanssa hallinnollisen menettelyn aikana.

155 On todettava, että siltä osin kuin valittaja riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 344 kohdassa esittämän arvioinnin, jossa todetaan, että "vaikka Dalminen vastauksista kysymyksiin onkin ollut tiettyä hyötyä komissiolle, niissä vain vahvistetaan vähemmän tarkasti ja nimenomaisesti eräitä Vallourecin Verlucan [lausuntojen] välityksellä jo antamia tietoja", sen väitteet koskevat tosiseikkoja ja ne on näin ollen jätettävä tutkimatta. Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei siis ole tämän valituksen yhteydessä tutkia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 345 kohdassa esittämää toteamusta, jonka mukaan "Dalminen komissiolle ennen väitetiedoksiannon lähettämistä antamat tiedot eivät ole rinnastettavissa Vallourecin antamiin tietoihin eivätkä riitä perustelemaan Dalminelle määrätyn sakon alentamista enemmällä kuin 20 prosentilla, joka oli seurausta tosiseikkojen kiistämättä jättämisestä. Vaikka näet tämä kiistämättä jättäminen saattoi helpottaa komission työtä merkittävästi, näin ei ole asian laita Dalminen ennen väitetiedoksiannon lähettämistä antamien tietojen osalta".

156 Mitä sitten tulee valittajan väitteeseen siitä, että sillä oli vähäinen ja passiivinen rooli riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetussa rikkomisessa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 327 kohdassa viitannut saman tuomion 280–297 kohdassa esitettyyn tarkasteluun, jossa todetaan muun muassa seuraavaa:

> "288 – – on – – muistutettava, että Dalminen väitteet OCTG-standardiputkien myynnin pienuudesta ja hitsattujen putkien tärkeästä merkityksestä hankekohtaisten siirtoputkien kanssa kilpailevina tuotteina sen omilla kotimarkkinoilla ovat vailla merkitystä, koska sen osallistuminen markkinoiden jakoa tarkoittavaan rikkomiseen oli seurausta sen antamasta sitoumuksesta olla myymättä riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuja tuotteita muille markkinoille – –. Vaikka siis katsottaisiinkin seikkojen, joihin se vetoaa, tulleen oikeudellisesti katsoen riittävästi toteennäytetyiksi, ne eivät saata kyseenalaiseksi komission lopputulemaa Dalminen rikkomisen vakavuuden suhteen.

– –

290 Koska Dalmine on Eurooppa–Japani-klubin ainoa italialainen jäsen, sen mukanaolo sopimuksessa riitti ulottamaan kilpailunvastaisen sopimuksen soveltamisalan yhteisön jäsenvaltion alueelle. Näin ollen on todettava, että sen osallistumisella rikkomiseen oli huomattava vaikutus yhteisön markkinoilla. Arvioitaessa niitä konkreettisia vaikutuksia, joita Dalminen osallistumisella riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todettuun rikkomiseen oli artiklassa tarkoitettujen tuotteiden markkinoi[lla], tämä on merkityksellisempää kuin pelkkä kunkin yrityksen maailmanlaajuisen liikevaihdon vertailu.

– –

294 Samoin sen väitteen osalta, jonka mukaan Dalminella oli passiivinen rooli kartellissa, mikä on lieventävä asianhaara suuntaviivojen 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan, on huomattava, ettei Dalmine kiistä osallistuneensa Eurooppa–Japani-klubin kokouksiin. – –

295 Nyt esillä olevassa tapauksessa Dalmine ei edes väitä, että sen osallistuminen Eurooppa–Japani-klubin kokouksiin on ollut hajanaisempaa kuin muiden klubin jäsenten, mikä olisi saattanut tehdä perustelluksi alentaa sakkoa sen osalta – –. Se ei myöskään esitä erityisiä asianhaaroja eikä todisteita sen

osoittamiseksi, että sen asennoituminen näissä kokouksissa oli puhtaasti passiivista tai myötäilevää. Päinvastoin – kuten edellä 290 kohdassa on esitetty – Italian markkinat sisällytettiin markkinoiden jakoa koskevaan sopimukseen ainoastaan sen läsnäolon johdosta Eurooppa–Japani-klubissa. – –"

157 Koska tähän tarkasteluun ei liity myöskään mitään oikeudellista virhettä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut aivan oikein, että Dalminen rooli riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen toteuttamisessa ei ollut vähäinen eikä täysin passiivinen tai seurailijan rooli ja että tältä osin ei siis ole otettava huomioon mitään lieventävää seikkaa.

158 Siltä osin kuin kysymys on rikkomisen väitetystä lopettamisesta komission ensimmäisten toimenpiteiden jälkeen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut perustellusti valituksenalaisen tuomion 328 ja 329 kohdassa, että "suuntaviivojen 3 kohdassa mainittu rikkomisen lopettaminen heti komission ensimmäisen toimenpiteen jälkeen voi loogisesti olla lieventävä asianhaara vain, jos on syytä olettaa, että kyseiset komission toimenpiteet ovat saaneet aikaan sen, että kysymyksessä olevat yritykset ovat lopettaneet kilpailunvastaiset menettelynsä", ja että "sakon määrää ei tule alentaa tilanteessa, jossa rikkominen on jo päättynyt ennen komission ensimmäisiä toimenpiteitä, eikä tilanteessa, jossa nämä yritykset ovat jo tehneet sitovan päätöksen sen lopettamisesta ennen tätä ajankohtaa".

159 Kuten tämän tuomion 6 kohdassa on todettu, komissio päätti käsiteltävänä olevassa tapauksessa aloittaa tutkimuksen marraskuussa 1994 ja ryhtyi ensimmäisiin tarkastuksiin joulukuussa 1994.

160 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 331 ja 332 kohdassa todennut, että rikkominen, josta Dalminelle määrättiin sakko, toisin sanoen riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa mainittu rikkominen, oli päättynyt tai ainakin päättymäisillään, kun komissio ryhtyi tarkastuksiin 1. ja 2.12.1994. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli tästä aivan oikein, että tätä päättymistä ei voida pitää lieventävänä seikkana sakon määrän vahvistamisessa.

161 Edellä esitetystä seuraa, että kymmenes valitusperuste on hylättävä.

162 Koska yhtäkään Dalminen esittämää valitusperustetta ei ole syytä hyväksyä, valitus on hylättävä.

V Oikeudenkäyntikulut

163 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos valitus ei ole perusteltu, yhteisöjen tuomioistuin päättää oikeudenkäyntikuluista. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdassa, jota sovelletaan kyseisen työjärjestyksen 118 artiklan nojalla muutoksenhakumenettelyyn, määrätään, että asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Dalmine on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Dalmine SpA velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset